

STYCZEN 1983

Stanisław Tota

POLSKIE TOW. NUMIZMATYCZNE
Oddział we Wrocławiu
Muzeum Sztuki Medalierskiej
O/ Muzeum Miejskiego Wrocławia
50-108 Wrocław, ul. Kielbańska 5

PAPIERY WARTOŚCIOWE

Akcje

W Komunikacie Wewnętrznym nr 3/81 zajęliśmy się opisem obli-gacji i niektórych pożyczek obligacyjnych, a w Komunikacie Wew-nętrznym nr 5/81 - definicją listów zastawnych i bankami hipote-cznymi. Z kolei zapoznamy się z wielkim działem papierów wartoś-ciowych - a k c j a m i.

Wielu jest w naszej Sekcji Numizmatycznej kolekcjonerów akcji, lecz przeglądając ich zbiory stwierdziłem, że brak jest zupełnie teoretycznych podstaw, które kształtowałyby i syste-matyzowały zbiory, a przede wszystkim wytyczały cel tej pożytecz-nej dziedziny kolekcjonerstwa.

Ostatnim aktem prawnym w sprawie spółek akcyjnych, obowią-zującym w Polsce do dnia dzisiejszego jest Kodeks Handlowy, us-tanowiony jako Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r., ogłoszony w Dz.U. nr 57 poz. 502 z dnia 30.6.1934 r., z późniejszymi zmianami ogłoszonymi w Dz.U. nr 57 poz. 321 z 1946 r. i nr 34 poz. 312 z 1950 r. W Kodeksie Handlo-wym podstawy prawne działalności spółki akcyjnej są ujęte w dziale XII, obejmującym artykuły od 307 do 497. Przytoczymy tu wybór przepisów, które powinien znać kolekcjoner akcji:

Art. 307 §1. Kapitał zakładowy /akcyjny/ spółki akcyjnej dzieli się na akcje o równej wartości nominalnej.

Art. 308. Statut spółki akcyjnej powinien być sporządzony w for-mie aktu notarialnego pod rygorem nieważności. Osoby podpisujące statut, są założycielami spółki. Założycieli powinno być przynaj-mniej trzech, wyjąwszy gdy założycielem spółki jest Państwo lub związek samorządu terytorialnego.

Art. 318 §1. Ogłoszenia, wzywające do zapisywania się na akcje /prospekty/, będą umieszczane w Monitorze Polskim. Ogłoszenia w Monitorze oraz w innych pismach, według wyboru założycieli, powinny wskazywać:

1/ liczbę i datę Monitora Polskiego, w którym ogłoszono statut;

2/ datę, liczbę kwitu i sąd, w którym złożono kaucję zało-życielską;

3/ ilości i rodzaj akcji, zaofiarowanych do zapisu;

4/ wartość nominalną i cenę emisyjną akcji;

5/ miejsce subskrypcji, termin jej otwarcia i zamknięcia;

6/ wysokość, miejsce i terminy wpłat, które powinny być do-konane przed zarejestrowaniem spółki, i skutki nieuiszczenia rat w oznaczonych terminach;

7/ zasady przydziału akcji substrybentom;

8/ termin, do którego subskrybent będzie związany zapisem, jeżeli do tego czasu spółka nie zostanie zgłoszona do zarejes-trowania;

9/ osoby, wzywające do zapisywania się na akcje.

Epz. ARCHIWALNY

Art. 320 §1. Zapisy i wpłaty na akcje mogą przyjmować jedynie Bank Polski, banki państwowe, tudzież inne banki, którym zezwoli na to Minister Skarbu.

Art. 339 §1. Tekst akcji powinien zawierać:

- 1/ firmę i siedzibę spółki;
- 2/ sąd, w którym spółka jest zarejestrowana i liczbę rejestru;
- 3/ datę zarejestrowania spółki i emisji akcji;
- 4/ wartość nominalną, liczbę, serię i rodzaj danej akcji oraz uprawnienia szczególne akcji;
- 5/ przy akcjach imiennych wysokość dokonanej wpłaty;
- 6/ ograniczenia co do przeniesienia własności akcji;
- 7/ przepisy statutu o związanych z akcją obowiązkach do świadczeń na rzecz spółki.

§2. Akcja powinna być opatrzona pieczęcią spółki oraz podpisem zarządu. Podpis może być mechanicznie odtwarzany.

Art. 340 §1. Wartość nominalna akcji nie może być mniejsza niż sto złotych.

§2. W przedsiębiorstwach użyteczności publicznej wartość nominalna akcji imiennych może wynosić dwadzieścia pięć złotych.

Art. 345 §1. Akcje mogą być imienne lub na okaziciela.

Art. 355 §1. Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku rocznym, przeznaczonym przez walne zgromadzenie do podziału.

Art. 357 §1. Spółka może wydawać akcje o szczególnych uprawnieniach, które powinny być w statucie dokładnie określone /akcje uprzywilejowane/.

§2. W szczególności uprzywilejowanie dotyczy może prawa głosu, dywidendy i podziału majątku w razie likwidacji spółki.

Art. 360 §1. Celem wynagrodzenia za usługi, oddane przy powstawaniu spółki, może spółka wydawać imienne świadectwa założycielskie.

W życiu gospodarczym ziem polskich w okresie zaborów, a następnie w II Rzeczypospolitej, forma spółek akcyjnych była szeroko wykorzystywana przez duże i znaczące przedsiębiorstwa. W gospodarce socjalistycznej natomiast spółka akcyjna występuje bardzo rzadko. Formę tę mają pewne przedsiębiorstwa państwowe, których działalność wiąże się z obrotem zagranicznym, np. Bank Handlowy S.A. w Warszawie, Przedsiębiorstwo Transportowo-Spedycyjne C. Hartwig S.A.

Znając przepisy prawne kolekcjoner powinien uporządkować zbiór akcji według Klasyfikacji Gospodarki Narodowej. Szczególnie należy uwzględnić w organizacji swojego zbioru podział na akcje, dotyczące spółek akcyjnych:

- banków, instytucji finansowych i ubezpieczeniowych,
- przedsiębiorstw handlowych,
- towarzystw kolejowych, żeglugowych, lotniczych,
- przedsiębiorstw budowlanych i zajmujących się inwestycjami,
- przedsiębiorstw komunalnych jak tramwaje, wodociągi, hale targowe, gazownie, elektrownie itp.
- przedsiębiorstw kulturalnych jak teatry, sale koncertowe,
- poszczególnych gałęzi i branż przemysłowych, a szczególnie przemysłów wydobywczych węgla kamiennego, ropy naftowej, soli, rud żelaza, przemysłów metalurgicznego, elektromaszynowego, chemicznego, drzewnego i papierniczego, lekkiego, spożywczego.

Po uporządkowaniu w ten sposób zbioru najlepiej byłoby ustosunkować się do samego sposobu dalszego kolekcjonowania akcji i innych dokumentów z nimi związanych, a mianowicie: czy zbierać generalnie wszystkie akcje, czy też skoncentrować się na poszcze-

gólnych gałęziach gospodarki, np. na instytucjach finansowych, na transporcie lub na niektórych branżach przemysłowych. Wówczas należałoby dokładnie przestudiować uwagi i pouczenia zamieszczone w tekście akcji, a następnie sięgnąć do monografii poszczególnych instytucji i zakładów przemysłowych lub całych gałęzi przemysłu, historii kolejnictwa, historii gospodarczej miast. Szczególnie znakomitą źródłem do tak pojętych pionierskich badań nad rozwojem gospodarczym ziem polskich są dotychczas niewykorzystane akta notarialne i księgi hipoteczne. Takie badania podjęto najwcześniej we Francji i wydano stosunkowo wiele publikacji opartych na tym typie źródeł. W Polsce do akt notarialnych sięgano już przed I wojną światową. Były to jednak wypadki sporadyczne i przypadkowe, nie miały większego znaczenia. W ciągu ostatniego piętnastolecia ukazało się kilka rozpraw opartych na aktach notarialnych warszawskich, szczególnie Ryszarda Kołodziejczyka /Burżuazja Polska w XIX i XX wieku/ i Zbigniewa Pustuły /Kapitały obce w przemyśle ciężkim Królestwa Polskiego/. Akta notarialne z okresu do 1939 r. przejęły Archiwa Państwowe w poszczególnych miastach wojewódzkich i sporządzają ich inwentarze.

Drugim doskonałym źródłem do badań są Monitory Polskie z okresu międzywojennego. Monitory te posiadały oddzielny dział, w którym były zobowiązane ustawowo zamieszczać ogłoszenia spółek akcyjnych o ich powstaniu, likwidacji, zmianach statutów i bilansie.

Obok tych źródeł podają niektóre pozycje literatury, związanej z historią gospodarczą Polski, które mogą ułatwić kolekcjonerom akcji rozszerzenie wiadomości i przyczynić się do ukierunkowania swoich zbiorów:

S. Koszutski - Rozwój przemysłu wielkiego w Królestwie Polskim /Warszawa 1901/.

W. Kula - Szkice o manufakturach w Polsce w XVIII w. T.I i II. /Warszawa 1956/.

K. Bajer - Przemysł włókienniczy na ziemiach polskich od początku XIX w. do 1939 roku. Zarys ekonomiczno-historyczny. /Łódź 1958/.

N. Gąsiorowska - Górnictwo i hutnictwo w Królestwie Polskim 1815-1830. /Warszawa 1923/.

Cz. Łuczak - Przemysł wielkopolski w latach 1815-1870. /Warszawa 1959/.

A. Śreniowski - Gospodarka Pomorza Zachodniego w latach 1800-1918. /Szczecin 1959/.

H. Hilchen - Historia drogi żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej 1835-1898. /Warszawa 1912/.

Z. Przyrembla - Historia cukrownictwa w Polsce /Warszawa 1927/.

J. Dębicki - Przemysł cynkowy /Warszawa 1927/.

M. Orłowski - Żelazny przemysł hutniczy na ziemiach polskich do roku 1914 /Warszawa 1931/.

A. Peretz - Finansiera warszawska /Warszawa 1926/.

Kapitał akcyjny był i jest kapitałem międzynarodowym. W zbiorach polskich kolekcjonerów można spotkać akcje amerykańskich, niemieckich, francuskich, włoskich, a także rosyjskich spółek akcyjnych. Szczególnie popularne są akcje rosyjskich towarzystw kolejowych. Kolekcjonowanie akcji w niektórych krajach jest bardzo popularnym hobby. Handel akcjami uprawiają antykwaryaty i firmy numizmatyczne. Podstawą do kolekcjonowania jest wyspecjalizowana literatura. Takim najbardziej znanym podręcznikiem dla kolekcjonerów akcji jest praca trzech autorów: Drumm - Henseler - May "Alte Wertpapiere", wydana w serii "Die Bibliophilen Taschenbücher".

Frankreich

① Centrale Electrique Région. du Bassin d. Dombrowa
100 Zlotys, 1935, mCou, schöne S + R, Prägestempel,
blaugelb/schwarz, 22x31,5 cm DM 10,-

② 4 % Staatsanleihe mit Prämie 1920
Anleihe mit Prämienverlosung, poln. Adler, poln. Ad-
ler, schöne S + R, mCou, grün/braun, 20,3x13,5 cm
DM 5,-

③ Prämienanleihe (Auslandsanleihe) 1931
5 \$ = 44,57 Zlotys, Gestaltung wie eine große Banknote,
blau/schwarz, 27x18 cm DM 8,-

④ 4 % Staatsobligation 1936
50 Zl., schöne S + R, poln. Adler, grau, 21x29,5 cm
DM 3,-

⑤ 4 1/2 % Staatsobligation 1937 -z.Z. vergriffen-
100 Zl., schöne S + R, poln. Adler, grün, 21x30 cm
DM 3,-

⑥ dito über 500 Zl., braun DM 3,-

⑦ dito über 1.000 Zl., grau -z.Z. vergriffen- DM 5,-

Rumänien

⑧ Astra Romana
500 Lei, Bukarest 1910, mCou, schöne S + R, Text rumän-
französisch, div. Stempel, grün/gelb/schwarz, 30x38 cm
DM 10,-

Niederlande

⑨ 4 1/2 % Co. Chemin de Fer Nord-Donetz 1914
(Titre Provisoire) Nord-Donetz-Eisenbahn-Obligation über
187 Rubel = 500 belg. Francs, Brüssel 1914, mCou, schö-
ne S + R, braun/blaßgrün, 26x28,2 cm DM 10,-

⑩ 4 1/2 % Stadt Petersburg 1901
(4. Anl.) 187,50 Rubel, mCou, sehr schöne Säulenumran-
gung mit floralen Jugendstilmotiven. Text: russisch-franz-
deutsch, gelb/braun/blaßgrün/blau 27,5x40 cm DM 35,-

⑪ 5 % Stadt Petersburg 1908 -z.Z. vergriffen-
(VI und VII Anl.) 187,50 Rubel, mCou, gleiche Gestaltung
wie 70, violett/blau/blaßgrün DM 35,-

Schweiz

⑫ AG für Industriewerte
500 sfr., Luzern 1920/24, mCou, schöne S + R, braun/blaß-
grün/schwarz, 24,8x37,9 DM 15,-

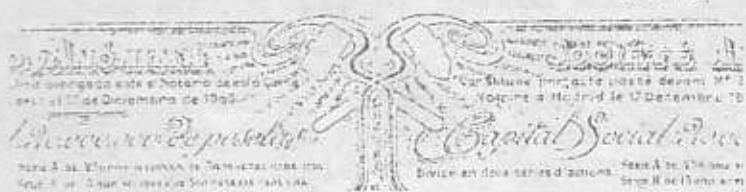
⑬ AG der Moskauer Textil-Manufaktur
Prioritäts-Aktie 500 sfr, Glarus, 21. Mai 1907, mCou, deko-
rative S + R und Unterdruck; die Fabriken in Pertuchow und
Sarajsk, südlich von Moskau, sollen noch in Betrieb sein;
braun/schwarz, 24x38,9 cm, selten DM 35,-

Spanien

⑭ Barcelona Traction, Light and Power
Aktie, versch. Nennwerte, 1913-31, mCou, große Straßen-
bahn, Avenida General Franco und Columbus-Denkmal,
schöne S + R. Text: engl.-franz., rot/schwarz, 27x37,5 cm
sehr dekorativ! DM 25,-

⑮ Minas de Cobre de Nerva
(Kupfermine) 50 Peseten, Madrid, 17. Dez. 1906, mCou.
Sehr schöne S + R mit Jugendstilelementen, Schlägel und
Eisen. Text: span.-franz., schwarz/blaßblau, 35,7x22,3 cm
DM 15,-

⑯ 3 % Stadt Madrid 1868 -z.Z. vergriffen-
Schuldschein über 100 Franken, Madrid, 27. Dez. 1868, mit
losen Cou., oben Stadtwappen von Madrid mit Königskro-
ne. Text: span.-franz.-deutsch, 4 imposante Unterschriften,
gelb/schwarz, 18x38 cm. Ein echt antikes (109 Jahre)
Papier! DM

Südamerika

⑰ Highveld Steel and Vanadium Corp.
DM-Inhaber-Optionsschein, Johannesburg, März 1966, ein-
fache S + R, Faksimile Unterschrift von Harry F. Oppenhei-
mer, dem berühmten Gold- und Diamanten-Tycoon, braun,
21x29,7 cm DM 3,-

⑱ dito, jedoch \$-Warrant, Text englisch, sonst s.o., rot-

JEDNOSTKI MONETARNE CESARSTWA RZYMSKIEGO

Za panowania cesarza Augustusa /27pne - 14ne/ emitowane były następujące monety: 1/ złoty aureus /7,79 g/ = 25 denarom, 2/ złoty quinarius = 12,5 denarom, 3/ srebrny denarius /3,89 g/ = 4 sestercjuszom, 4/ srebrny quinarius = 2 sestercjuszom, 5/ mosiężny sesterčius /27,28 g/ = 2 dupondiusom, 6/ mosiężny dupondius /13,64 g/ = 2 asom, 7/ miedziany as /10,91 g/ = 2 semisom, 8/ mosiężny semis /4,5 g/ = 2 miedzianym quadransom. Tak więc denar odpowiadał 4 sestercjuszom, 8 dupondiusom, 16 asom, 32 semisom, 64 quadransom.

W niektórych mennicach azjatyckich Augustus i jego następcy bili dużą srebrną monetę, zwaną zwykle cistophorus lub tetradrachma. Cesarz Neron /63-64/ obniżył ciężar aureusa do 7,27 g i denara do 3,41 g oraz odpowiednio do nich ciężary quinariusia złotego i srebrnego. Próbował także zreformować monetę brązową wprowadzając asa i quadransa, bitych w mosiądzu, w dodatku do bitych w miedzi.

Po Neronie również inni cesarze obniżali zawartość srebra w monetach, tak iż z końcem II w. denar zawierał zaledwie 40% srebra.

Cesarz Karakalla /198-217/ zmniejszył ciężar aureusa do 6,54 g i wprowadził podwójnego aureusa, czyli binio. W roku 214 rozpoczął też emitowanie monety z lichego srebra zwanej antoninianus /5,11 g/, która miała nominalną wartość dwu denarów, choć ciężar jej był równy 1,5 denara. Nowa moneta przedstawiała cesarza zawsze w promienistej koronie, w przeciwieństwie do wieńca laurowego denara.

Antoninian, który wyparł w III w. denara, stawał się coraz gorszy i za panowania Galliena /253-268/ został zredukowany do zwykłej miedzianej lub brązowej monety, często bardzo małej, pokrytej cienką warstwą srebra. Aurelian /270-275/ przywrócił antoninianowi format zbliżony do oryginału, lecz niewiele polepszył jego zawartość srebra. Jedynie złote monety były dobrej jakości, choć ich ciężar ulegał ciągłym zmianom i za Galliena ciężar aureusa wynosił 3 g. Sestercjusz, dupondius i as były emitowane dość regularnie, lecz wyszły z obiegu, gdy sam antoninian stał się tylko monetą brązową. W tym okresie pewną inowacją wprowadzoną przez Trajana Decjusza /249-251/ był podwójny sestercjusz, niewiele zresztą cięższy od dawniejszego pojedynczego, przedstawiający władcę w promienistej koronie. Ostatnie sestercjusze bite były przez Postumusa /259-268/.

Dioklecjan /284-305/ uporządkował pod koniec III w. system monetarny Cesarstwa. Najważniejszą zmianą było wprowadzenie dwu nowych monet o nazwach: argenteus /3,4 g/, o takiej samej zawartości srebra i ciężarze jak denar Nerona, oraz follis /ok. 10 g/, z brązu posrebrzanego. Relacje nowych monet były następujące: aureus /5,46 g/ = 24 argenteusom = 120 follisom. Prócz nich w obiegu były jakiś czas jeszcze czysto miedziane antoniniany /3,89 g/ i denary /1,94 g/.

Konstantyn Wielki /307-337/ wprowadził w 312 r. w miejsce aureusa trzy nowe złote monety, zwane: solidus /4,56 g/, semissis = 1/2 solidusa oraz o ciężarze 1,5 scripulum /ok. 1,7 g/. W 320 r. uruchomił produkcję nowych monet srebrnych o nazwach: siliqua /3,41 g/ i miliarensis /4,54 g/. Monetę brązową stanowiły follisy, których ciężary wciąż malały, aż spadły do 1,3 - 1,6 g.

W 346 r. Konstancjusz i Konstans wprowadzili w miejsce follisa cięższą monetę brązową, tzw. centenionalis /2,72 g/. Również późniejsi władcy próbowali przywrócić jakość monecie brązowej. Pod koniec IV w. tylko małe jednostki monetarne były regularnie emitowane. Określa się je obecnie jako brązy AE 1, AE 2, AE 3, AE 4, przy czym brąz AE 1 jest największy.

W V w. były w obiegu trzy złote monety: solidus, semissis i tremissis /1/3 solidusa/, wprowadzony przez Teodozjusza I w miejsce 1,5 scri-

W 498 r. Anastazjusz wprowadził nową serię monet brązowych, z których każda miała znak wartości na rewersie. Ta reforma jest wyraźną wskazówką, kiedy zaczęły się emisje bizantyjskie monet brązowych.

Uwaga. Przerywana linia podkreśla oryginalne nazwy monet.

Mieczysław Dubaniowski

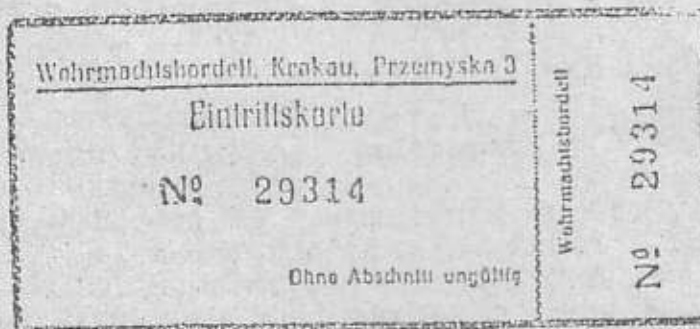
SZYKANY MORALNE I FINANSOWE W GG

W moich zbiorach posiadam mało znane dokumenty, które świadczą o moralnym i finansowym szykanowaniu i eksploataowaniu ludności w Generalnym Gubernatorstwie.

W niektórych miastach GG władze niemieckie organizowały domy publiczne. Szczególnie niechlubną sławę posiadały domy publiczne w Radomiu i w Krakowie. Do domów takich wydawano specjalne bilety wstępu /ryc. 1/.

Specyficznym środkiem zmniejszania dochodów ludności Gubernatorstwa były kontrybucje. W latach 1940-1942 nakładano je na ludność żydowską zwłaszcza przed zamknięciem w gettach. W latach 1943-1944 kontrybucje były nakładane na ludność polską, jako kary za wrogą działalność wobec niemieckich władz okupacyjnych.

Największą jednorazową kontrybucję nałożono w dniu 5 lutego 1944 roku na ludność Warszawy w wysokości stu milionów złotych /ryc. 2/.

Ryc. 1.

Fotografia biletu wstępu do domu publicznego dla żołnierzy niemieckich, na który zamieniono Żyd. Dom Akademicki przy ul. Przemyskiej 3.

497925

Zł. 30.—

SWIADECTWO WYKONANIA OBOWIĄZKU KONTRYBUCYJNEGO

P. _____
wpłacił stosownie do wezwania mego z dnia 5 lutego 1944 r. jako udział swój w kontrybucji zł 100 000 000.— nałożonej na ludność polską miasta Warszawy i bliższej okolicy zarządzeniem władz niemieckich z dnia 2 lutego 1944 r. sumę

Zł. 30.— (trzydzieści)

co niniejszym stwierdzam.

KOMISARYCZNY BURMISTRZ
MIASTA WARSZAWY

Warszawa, luty 1944 r.

Data i pieczęć Instytucji Isskazajacej

Mieczysław Wełna

WROCLAWSKIE BONY ZASTĘPCZE

Uzupełniając wcześniejsze informacje o bonach zastępczych na terenie miasta Wrocławia w latach 1917-1923 podaję następnych wydawców i ich emisje.

III

ZJEDNOCZENIE WROCLAWSKICH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH /VEREINIGUNG BRESLAUER ARBEITGEBERVERBANDE/

Emisja I

Bony wykonane na cienkim białym papierze z ozdobnym zielonym poddrukem, druk czarny. Bez znaku wodnego. Jednostronne. Wymiary ca 87 x 144 mm.

1. 100 000 Mk - 10.8.1923 z ważnością do 31.8.1923
 - a. numeracja pięciocyfrowa z rozetą,
 - b. numeracja pięciocyfrowa bez rozety.
2. 500 000 Mk - 10.8.1923 z ważnością do 31.8.1923
 - a. numeracja sześciocyfrowa z rozetą,
 - b. numeracja sześciocyfrowa bez rozety.
3. 1000 000 Mk - 10.8.1923 z ważnością do 31.8.1923
 - a. numeracja pięciocyfrowa z rozetą,
 - b. numeracja pięciocyfrowa bez rozety.

Emisja II

Bony wykonane jak wyżej, lecz kształt poddruku nieco zmieniony oraz nowa data ważności.

4. 100 000 Mk - 10.8.1923 z ważnością do 15.9.1923
 - a. numeracja pięciocyfrowa z rozetą,
 - b. numeracja pięciocyfrowa bez numeracji.
5. 500 000 Mk - 10.8.1923 z ważnością do 15.9.1923
 - a. numeracja pięciocyfrowa z rozetą,
 - b. numeracja pięciocyfrowa bez rozety.
6. 1 000 000 Mk - 10.8.1923 z ważnością do 15.9.1923
 - a. numeracja pięciocyfrowa z rozetą,
 - b. numeracja pięciocyfrowa bez rozety.

Wszystkie wyszczególnione bony drukowane były w firmie Adolfa Stenzla we Wrocławiu.

IV

EWANGELICKO-KOŚCIELNY KOMITET ROBOTNICZY /EVANGELISCH-KIRCHLICHER AUSSCHUSS/

Bony emitowane były przez Ewangelicki-Kościelny Komitet Robotniczy z okazji uroczystości ku czci Marcina Lutra na Śląsku w 1921 r. Miały ważność obiegową w czasie trwania uroczystości w obiektach Hali Ludowej zwanej "Hala Stulecia" na pamiątkę zwycięstwa nad Napoleonem w 1810 roku. Hala Ludowa wybudowana i oddana do użytku została w 1910 roku. Ważność bonów od dnia 20.8.1923 roku.

1. 25 Pfg. z literą E /odwrócona/ na portrecie strony głównej,
2. 25 Pfg. z literą R na portrecie strony głównej,
3. 25 Pfg. z literą T na portrecie strony głównej,

4. 50 Pfg. z literą H na portrecie strony głównej,
5. 50 Pfg. z literą L na portrecie strony głównej,
6. 50 Pfg. z literą U na portrecie strony głównej.

Na stronie odwrotnej bonów widnieją zdjęcia zabytkowych budowl na terenie miasta Wrocławia.

Bony dwustronne, wielokolorowe, drukowane na szarym grubym papierze, bez znaków wodnych. Wymiary ca 60 x 90 mm.

Bony wykonane były w drukarni firmy Grass, Barth-Comp. przy ulicy W. Fryderyka we Wrocławiu.

Grzegorz Ramisz

KSIĄŻĘ KAROL I PANI DIANA SPENCER

Uroczystości ślubne z dnia 29 lipca 1981 r. i małżeństwo księcia Walii Karola i pani Diany Spencer uczczono w Wielkiej Brytanii i koloniach brytyjskich tudzież w niektórych państwach zaprzyjaźnionych lub należących do Wspólnoty Brytyjskiej wybiciem pamiątkowych monet i nowych monet obiegowych. Monety są zaprojektowane przez znakomitych medalierów, są wzorowo wykonane i tworzą niecodzienny, nowoczesny zbiór numizmatyczny.

Dotychczas znane są następujące wydania:

Wielka Brytania

A. Królowa Elżbieta II. R. Książę Walii i Lady Diana Spencer. Medalier: Philip Nathan.

25 pensów - obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze szterlingowym /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 250.000.

1/2 suweren - pamiątkowy w złocie /Au 917 - 3,99g/.
1 funt szterling - pamiątkowy w złocie /Au 917 - 7,988g/. Nakłady 55.000. Bite w Królewskiej Mennicy w Llantrisant.

Ascension Island - Wyspa Wielkanocna na Pacyfiku. 179 km².
A. Królowa Elżbieta II. R. Herby: książęcy i wyspy. Medalier: Philip Nathan.

25 pensów - obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze szterlingowym /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 30.000.

The Commonwealth of Bahama - Bahama, grupa wysp koralowych na Atlantyku u wschodnich wybrzeży Ameryki Pn. Stolica Nassau.

A. Królowa Elżbieta II. R. Para książęca. Medalier: Michel Rizzello.

10 dolarów bahamskich - obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 40.000.

100 dolarów bahamskich w złocie - pamiątkowe /Au 900 - 6,48g/. Nakład 10.000.

500 dolarów bahamskich w złocie - pamiątkowe /Au 900 - 25,99 g/. Nakład 500.

Bermuda - Bermudy, grupa wysp na Atlantyku.
A. Królowa Elżbieta II. R. Para książęca. Medalier: Michael Rizzello.

1 dolar bermudzki - obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 35.000.

Falkland Islands - Falklandy, wyspy na pd. Atlantyku na pd-wschód od Argentyny. Stolica Port Stanley.

50 pensów falklandzkich - obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze /Ag 925 - 28,28g/. Nakład

Fiji - Fidzi, grupa kilkuset wysp w Melanezji na Pacyfiku.

A. Królowa Elżbieta II. R. Księżę Karol.

10 dolarów fidzijskich w srebrze /Ag 925 - 37,0g/, wykonane wg projektu medaliera Michael'a Rizzello w Królewskiej Australijskiej Mennicy w Canberra w ilości 5.000 egz.

Gibraltar

A. Królowa Elżbieta II. Para książęca. Medalier: Philip Nathan.

25 pensów - obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze szterlingowym /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 30.000.

Bailiwick of Guernsey - wyspa /67 km²/ na kanale La Manche.

A. Królowa Elżbieta II. R. Para książęca. Medalier: Stuart Devlin.

25 pensów - obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze szterlingowym /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 35.000.

Bailiwick of Jersey - wyspa /117 km²/ na kanale La Manche.

A. Królowa Elżbieta II. R. Para książęca. Medalier: Michael Rizzello.

2 funty szterlingi - obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze szterlingowym /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 35.000.

Jamaica - Jamajka, wyspa w grupie Wielkich Antyli na M. Karaibskim.

A. Królowa Elżbieta II. R. Para książęca. Medalier: Michael Rizzello.

10 dolarów jamaikańskich w srebrze /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 50.000.

250 dolarów jamaikańskich w złocie /Au 900 - 11,34g/. Nakład 10.000.

Isle of Man - Wyspa Man na M. Irlandzkim /572 km²/.

W mennicy Pobjoy Mint w Anglii wybito dwie monety o różnych wzorach, wartości 25 pensów w miedzioniklu i pamiątkowe w srebrze szterlingowym.

Mauritius - wyspa na Oc. Indyjskim na wschód od Madagaskaru.

10 rupii - obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 30.000.

St. Helena - Wyspa św. Heleny na Atlantyku,

A. Królowa Elżbieta II. R. Para książęca. Medalier: Stuart Devlin.

25 pensów - obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze szterlingowym /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 30.000.

Tristan da Cunha - grupa wysp wulkanicznych w pd.cz.Oc. Atlantyckiego.

A. Królowa Elżbieta II. R. Para książęca. Medalier: Stuart Devlin.

25 pensów obiegowe w miedzioniklu, pamiątkowe w srebrze szterlingowym. Nakład 30.000.

Tonga - grupa wysp w pd.-zach. Polinezji na Pacyfiku.

Na 100-letnią rocznicę przyjaźni między Królestwem Tonga a Wielką Brytanią i równocześnie z okazji uroczystości ślubnych Księcia Karola i Lady Diany Spencer wydano trzy monety pamiątkowe:

1/2 Hau w srebrze /925 - 28,28g/. Nakład 25.000.

1 Hau w złocie /Au 917 - 7,99g/. Nakład 3.000.

5 Hau w złocie /Au 917 - 15,98g/. Nakład 1.500.

Samos i Sisifo - grupa wysp wulkanicznych w Polinezji na Pacyfiku.

A. Herb państwowy Wschodniej Samca. R. Para książęca. Medalier: E.W. Roberta. Bite w Mennicy Państwowej w Singapurze.

1 Tala - obiegowe w miedzioniklu.

10 Tala w srebrze /Ag 925 - 28,28g/. Nakład 5.000.

100 Tala w złocie /Au 917 - 15,5g/. Nakład 1.500.

1000 Tala w złocie /Au 917 - 31,105g/. Nakład 100. Dwie monety zostały wręczone w czasie uroczystości ślubnych w Londynie jako prezent ślubny dla Nowożeńców przez prezydenta Samoa pana Tanumafili Malietoa II.

East Caribbean Territories - część Archipelagu Indyjskiego, do którego należą wyspy: Borneo Pn., Sarawak, Brunei.

A. Królowa Elżbieta II. R. Żaglowiec i napis Royal Wedding.

10 dolarów wschodniokrajskich - obiegowe w miedzioniklu, pa-miętkowe w srebrze szterlingowym. Nakład 30.000.

St. T.

WYSTAWY ZE ZBIORÓW CZŁONKÓW SEKCJI

W czasie od 20 do 31 stycznia 1981 r. odbyła się w sali ry-cerskiej Ratusza Wrocławskiego wystawa ze zbiorów ppłk. Mieczys-ława Wełny pt. "BANKNOTY CZECHOSŁOWACKIE". Wystawa obejmowała kompletne zbiory banknotów czzechosłowackich i banknotów Protek-toratu Czech i Moraw tudzież banknotów słowackich, z czasów okupacji.

W okresie od 16 do 23 marca 1981 r. prezentował swoje zbiory ppłk Ryszard Bronowski w Klubie Garnizonowym we Wrocławiu na wys-tawie "PIENIĄDZ PAPIEROWY NA ZIEMIACH POLSKICH W LATACH 1919-1923".

W czasie od 28 lipca do 3 sierpnia 1981 została zorganizowa-na przez American Numismatic Association /ANA/ wystawa numizma-czna w Nowym Orleanie. W wystawie tej brał udział nasz członek inż. Jerzy Ulatowski, który wystawiał monety próbne PRL w kate-gorii monet zagranicznych po 1500 r. Na wywóz monet na wystawę uzyskał zezwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wroc-ławiu. Byli także tam wystawcy talarów i dukatów polskich - ko-lekcjonerzy amerykańscy.

Inż. Józef Tomaszewski zorganizował ze swoich zbiorów w Klubie Literatury i Muzyki we Wrocławiu przy pl. Kościuszki dwie wystawy: - w październiku wystawę n.t. "JAN PAWEŁ II W KRĘGU WATYKANU" - medale, medaliki i medaliony. Wystawa została następ-nie przeniesiona do kościoła parafialnego w Brzegu; - w listopadzie wystawę pt. "JÓZEF PIŁSUDSKI I LEGIONY" - monety plakiety, medale, odznaczenia.

Wystawa "Z HISTORII POLSKIEGO DŁUGU PUBLICZNEGO" miała miejs-ce w Muzeum Archeologicznym we Wrocławiu w dniach od 16 do 30 paź-dziernika 1981 r. w ramach Tygodnia Archeologii i Numizmatyki. Wystawa była oparta o zbiory Stanisława Toty i uzupełniona ekspo-natami Mieczysława Dubaniowskiego, Piotra Sangurskiego, Kazimierza Kozarskiego i Aleksandra Iwanaszko. Literaturę do tematu wystawy eksponowało Ossolineum. Prócz miejscowej prasy i radia szczegól-nie wystawą zainteresowała się Polska Telewizja. W dniu otwarcia został nadany reportaż z wystawy w programie lokalnym, a dnia 24 października w Studio 2 - w programie ogólnopolskim "Co sły-chać w Polsce" - dziesięciominutowa pogadanka Stanisława Toty na temat publicznego długu polskiego, w oparciu o ekspozycję wys-tawy. W dniu 4 listopada pokazano jeszcze raz eksponaty wystawy w telewizyjnym dzienniku popołudniowym.

Egz. ARCHIWALNY